

Sofokles, *Król Edyp*

Sprawdzian ze znajomości treści lektury

Zadanie 1. (3 punkty)

Zdecyduj, które informacje są prawdziwe, a które – fałszywe. Zaznacz właściwe rubryki tabeli.

Zdanie	Prawda	Fałsz
<i>Króla Edypa</i> Sofoklesa należy zaliczyć do rodzaju literackiego nazywanego dramatem.		
Edyp pochodził z Koryntu, ale został wychowany w Tebach.		
Utwór Sofoklesa kończy się śmiercią żony Edypa oraz wszystkich jego dzieci.		
W <i>Królu Edypie</i> obowiązuje zasada trzech jedności – miejsca, czasu oraz akcji.		
Akcja dramatu kończy się wygnaniem Edypa i jego syna.		
Kreon to młodszy brat Edypa, wychowany przez prawowitych rodziców.		

Zadanie 2. (4 punkty)

Zapoznaj się z fragmentem *Króla Edypa*, następnie odpowiedz na pytania.

Królem jesteś – lecz w jednym równiśmy:
 Opowiem słowem równym twojemu; tu i ja mam
 władzę.
 Nie tobie służę, jeno Delfickiemu Panu,
 przeto mi Kreonowej nie trzeba opieki.
 Wyrzucasz mi ślepotę, a ja ci powiadam:
 ty, choć spoglądasz w słońce, jednak nędzy swojej
 nie widzisz, ani widzisz, gdzie mieszkasz, z kim żyjesz.
 Zali wiesz, kto cię rodzi? I tego, żeś wrogiem
 swych najbliższych, nie widzisz – tam i tu, na ziemi.
 Ciężkostopa, dwusieczna wypędzi cię z kraju
 kłåtwa ojca i matki – **i pójdiesz w noc czarną.**
 Jakież wybrzeża morskie, jakież Kitarionu
 skały na twe rozpacze **nie odebrzmia** echem,
 gdy poznasz, w jakich godów weselnych
 złowrogą przystań wiatry pomyślnie łódź twoją
 zaniósł!

tłum. Stefan Srebrny

a) Podaj imię bohatera, który wypowiada te słowa, oraz określ, kim jest.

.....

b) Wyjaśnij, czego dotyczą zarzuty osoby mówiącej wobec rozmówcy. Nie cytuj.

.....
.....

c) Znajdź w zacytowanym fragmencie słowa: **i pójdiesz w noc czarną**. Wyjaśnij, co znaczą.

.....

d) Znajdź w zacytowanym fragmencie słowa: **nie odebrzmia**. Zastąp je takim synonimem, aby zachować sens fragmentu.

.....

Zadanie 3. (1 punkt)

Wyjaśnij, jaką rolę odgrywają w dramacie Sofoklesa tzw. posłańcy.

.....

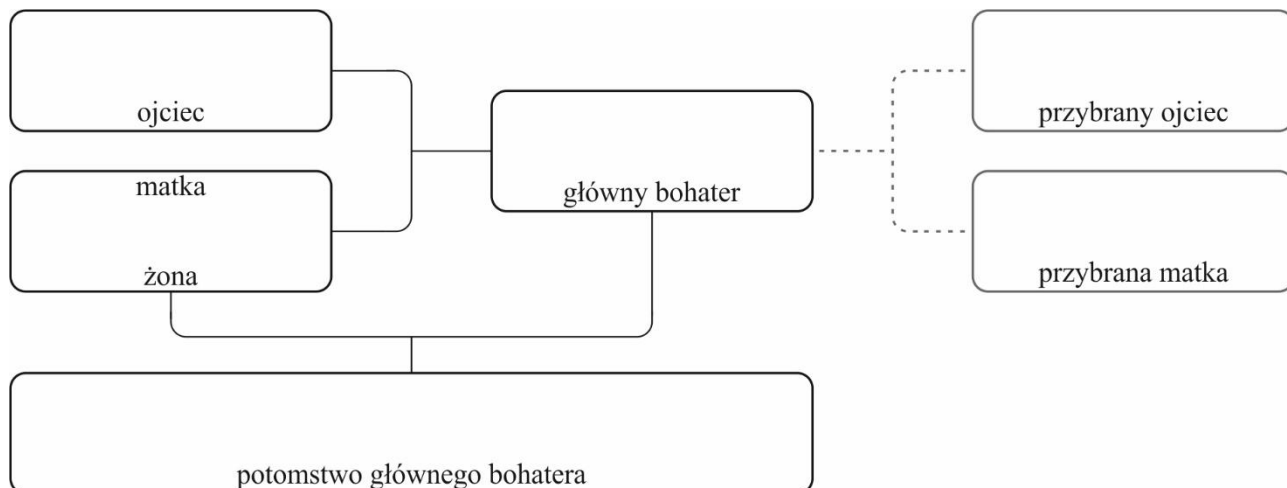
Zadanie 4. (1 punkt)

Napisz, w jaki sposób Edyp został okaleczony przed porzuceniem w górach.

.....

Zadanie 5. (3 punkty)

Uzupełnij poniższe drzewo genealogiczne, wpisując odpowiednie imiona.

Zadanie 6. (3 punkty)

Rozpoznaj i napisz, kto wypowiada poniższe kwestie.

a) O śmiertelnych pokolenia!

Życie wasze to cień cienia.

Bo któryż człowiek więcej tu szczęścia zażyje

Nad to, co w sennych rojeniach uwije,

Aby potem z biegiem zdarzeń

Po snu chwili runąć z marzeń.

.....

b) Niech więc wypowiem, co Bóg mi obwieścił.

Febus rozkazał stanowczo, abyśmy

Ziemi zakałę, co w kraju się gnieździ,

Wyżeli i nie znosili jej dłużej.

.....

c) A powiem jeszcze: człek, którego szukasz,

Z dawna pogrózki i wici o mordzie

Lajosa głosząc, jest tutaj na miejscu.

Obcym go mienią, ale się okaże,

Iż on zrodzony w Tebach; nie ucieszy

Tym się odkryciem; z widzącego ciemny,

Z bogacza żebrak – na obczyznę pójdzie,

Kosturem drogi szukając po ziemi.

I wyjdzie na jaw, że z dziećmi obcował

Własnymi, jak brat i ojciec, że matki

Synem i mężem był, wreszcie rodzica

Współswięcą w łóżku i razem mordercą.

.....

tłum. wszystkich fragmentów: Kazimierz Morawski

Zadanie 7. (1 punkt)

Napisz, kto opowiada o wydarzeniach, które miały miejsce zaraz po narodzinach Edypa.

.....

Zadanie 8. (3 punkty)

Wyjaśnij:

a) dlaczego Edyp jako młody człowiek udał się do wyroczni delfickiej,

b) czego się tam dowiedział,

c) jak zareagował na uzyskane informacje.

a) .....

.....

b) .....

.....

c) .....

Zadanie 9. (2 punkty)

Zapoznaj się z poniższą definicją jednego ze znaczeń pojęcia *katharsis*. Udowodnij, że celem końcowej pieśni Chóru było wywołanie *katharsis* u odbiorcy.

Katharsis – za *Poetyką* Arystotelesa: funkcja dzieła sztuki, mająca na celu wzbudzenie u odbiorcy uczuć litości i trwogi.

O ojczystych Teb mieszkańcy, patrzcie teraz na Edypa,
Który słynne zgłębił tajnie i był z ludzi najprzedniejszym,
Z wyżyn swoich na nikogo ze zawiścią nie spoglądał,
W jakiej nędzy go odmętach srogie losy pogrążyły.
A więc bacząc na ostatni bytu ludzi kres i dolę,
Śmiertelnika tu żadnego zwać szczęśliwym nie należy
Aż bez cierpień i bez klęski krańców życia nie przebieży.

tłum. Kazimierz Morawski

.....

.....

.....

Zadanie 10. (4 punkty)

Zapoznaj się z definicją pojęć *hybris* oraz *ironia tragiczna*. Wskaż po dwie konkretne sytuacje, w których te kategorie objawiają się w *Królu Edypie* Sofoklesa.

Hybris, pycha – w tragedii antycznej: zuchwalstwo, zarozumiałość i zaślepienie, które nie pozwalają bohaterowi właściwie rozpoznać własnej sytuacji; to *hybris* sprowadza na bohatera karę.

.....

.....

Ironia tragiczna, ironia losu – kategoria estetyczna określająca działania bohatera, którego czyny wbrew jego wiedzy i woli nieuchronnie prowadzą do katastrofy; ironia tragiczna wynika ze sprzeczności między świadomością bohatera a jego prawdziwą sytuacją, która jest znana widzowi.

.....

.....